

Пометун Олена Іванівна –

доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Коло наукових інтересів: фахівець у галузі методики навчання суспільствознавчих предметів, теорії та історії педагогіки, інноваційних навчальних технологій. Один із засновників української наукової школи методики навчання історії та інших суспільствознавчих предметів у загальноосвітній школі. Автор понад 300 наукових праць. Експерт і учасниця низки міжнародних проектів, консультант із тренінгового навчання міжнародної організації «Глобальний план дій».

e-mail: opometun@gmail.com

ORCID iD: 0000-0002-4602-6383

Ремех Тетяна Олексіївна –

кандидат педагогічних наук, завідувачка відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України. Поєднує наукову та педагогічну діяльність. **Коло наукових інтересів:** громадянська освіта, шкільна правова освіта, правознавство, методика компетентнісно орієнтованого навчання учнів громадянській освіті й правознавству, професійна підготовка вчителів. Очолювала робочі групи з розроблення навчальних програм «Основи правознавства» (9 кл.) та «Правознавство» (профільний рівень, 10–11 кл.), брала участь у розробленні навчальної програми «Громадянська освіта» (інтегрований курс, рівень стандарту, 10 кл.). Авторка близько 60 статей із проблем шкільної суспільствознавчої освіти у фахових виданнях.

e-mail: remehtatyana@gmail.com

ORCID iD: 0000-0002-5666-6640

DOI <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-1-86-97>

УДК 37.013

ОЦІНЮВАННЯ УЧНІВ З ГРОМАДЯНСЬКОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ

Статтю присвячено особливостям оцінювання учнів 10 класу з нового інтегрованого курсу «Громадянська освіта». Охарактеризовано підсумкове та формувальне оцінювання учнів, визначено відмінності цих видів оцінювання результатів навчання учнів. Наголошено на важливості й особливостях формувального оцінювання десятикласників за компетентнісно орієнтованого навчання громадянської освіти. Окремі положення статті ілюструються прикладами.

Ключові слова: громадянська освіта; оцінювання; формувальне, підсумкове; самооцінювання.

Постановка проблеми. Із 2018–2019 навчального року інтегрований курс «Громадянська освіта» є обов'язковим предметом рівня стандарту для всіх типів закладів загальної середньої освіти. Учні й учениці¹ мають обов'язково оцінюватися з курсу: їм мають бути виставлені семестрові й річні оцінки, тобто здійснене підсумкове оцінювання. Водночас у навчальній програмі курсу [2, с.4] надано переваги формувальному оцінюванню як такому,

¹ у тексті надалі (крім цитувань) писатимемо учні (без «учениці»), вчитель (без «вчителька») тощо, проте авторки статті усталено застосовують гендерно виважені формулювання

Пометун Е. И., доктор педагогических наук, профессор, член-корреспондент НАПН Украины, главный научный сотрудник отдела обществоведческого образования Института педагогики НАПН Украины

Ремех Т. А., кандидат педагогических наук, заведующая отдела обществоведческого образования Института педагогики НАПН Украины

ОЦЕНИВАНИЕ УЧЕНИКОВ ПО ОБЩЕСТВЕННОМУ ОБРАЗОВАНИЮ В КОНТЕКСТЕ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПОДХОДА

Статья посвящена особенностям оценки учащихся 10 класса с нового интегрированного курса «Гражданское образование». Охарактеризованы итоговое и формирующее оценивания учеников, определены различия этих видов оценивания результатов обучения учащихся. Подчеркнута важность и особенности формовочного оценивания десятиклассников по компетентно ориентированного обучения гражданского образования. Отдельные положения статьи иллюстрируются примерами.

Ключевые слова: гражданское образование; оценивания; формирующий, итоговое; самооценки.

Pometun O., Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, the Lead Research of the Social Science Education Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Remekh T., Candidate of Pedagogical Sciences, Head of the Social Science Education Department of the Institute of Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

ASSESSMENT OF STUDENTS IN CIVIC EDUCATION IN A CONTEXT OF THE COMPETENCE APPROACH

The abstract covers the aspect of the 10th grade students assessment in Civic Education. The authors disclose the requirements of the State Civic Education curriculum document about evaluation of the results of students learning. The curriculum determines the need for formative assessment unlike the summative one. But in a context of competence-oriented learning process they should be used in combination depending on the tasks of teaching and learning. In abstract the advantages and goals of each model of assessment are analyzed, their common features and differences are disclosed. The summative evaluation fixes the quality of education according with the state educational standard. It allows to evaluate the results of the student's learning of the material of the lesson, subject, semester, year and stage of preparation for the State Final Certification requirements. Formative assessment is an innovative for Ukraine type of assessment, attesting students' progress from "yesterday to today" in knowledge, skills, attitudes, personality manifestations, etc. and may be current, punctuate, elemental. Formative assessment is carried out during the educational process and aimed at checking its progress. It performs a diagnostic function and promotes the formation and development of the students' personality, identifies areas for enhancing his learning outcomes.

A teacher should choose one of these models of assessment, taking into account the goals and objectives of assessment, the assessment period in accordance with the curriculum; expected learning outcomes, expected educational criteria and indicators. On this basis, the teacher must select the methods of checking / controlling / diagnosing knowledge, skills and attitudes of students. All these stages of the assessment activity of a teacher of Civic Education are described on examples.

When using formative assessment, the feedback of a teacher and students, the introduction of self-assessment and reflection mechanisms in the educational process, the development of students' self-assessment skills is important. But in the traditional model of education it's not enough developed. Although a development of the ability of students to independently assess their own progress is an integral part of personal assessment activities. Among the conditions for the effective development of self-assessment (peer assessment) of students there are the following: development of criteria (benchmarks) of evaluation by the teacher; creation of the positive psychological atmosphere in a classroom; informing students about the evaluation criteria. Students can prepare their own program of learning activities for the next stage of training, taking into account the results obtained.

Among the methods and strategies for formative and final assessment/evaluation of students in Civic Education lessons, the teacher can choose both oral and written, both individual and group.

Key words: Civic Education; evaluation, assessment: formative, summative; self-assessment.